

יוצא לאור ע"י

מרכז היכל הקודש חסידו ברסלב

בנשיאות

נ"ק מרן מוהרא"ש שליט"א

וויליאמסבורג יע"א

287 העיווארד סט.

פרשת תזריע-מצורע ב' אייר תשע"ג לפ"ק

הדלקת הנרות 7:17 מוצאי שב"ק 8:46

זיו ההיכל

במשנתו של רבינו הקדוש והנורא סוהר"ן מברסלב ז"ע

זיו הפרשה ומועדים

פרשת השבוע - ספירת העומר

לא היה מעולם. וצריך כל אחד לשום לב לזה ולהודות לשמו יתברך בכל לב על זה בכל יום ויום ולומר ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית בלב שלם בכל יום וכו' וכמבואר לעיל מזה. ועיקר התחדשות בכל יום ויום הוא רק בשביל להמשיך ולהאיר מקדושתו העליונה עלינו מחדש לעורר אותנו להתחדש בכל יום ויום ברצונות חדשים וחזקים וכו' להשם יתברך.

וע"כ הטמא שטבל והתחיל להטהר אינו רשאי לאכול בתרומה עד שיעריב שמשו ויבא היום שלאחריו, כי כפי טומאתו, אע"פ שהתחיל להטהר וטבל במקוה, אע"כ אינו יוצא מידי טומאתו בשלימות עד שימתין על התחלת היום שלאחריו שיהיה נמשך יום חדש, קדושה חדשה, רצונות קדושים, חדשים, ואז דייקא יטהר לאכול מן הקדשים.

האיך זוכין לקבלת התורה

וזה סוד הספירה שצריכין ישראל לספר שבע שבתות כמו ספירת ימי טומאה להיטהר מטומאתן, כמבואר בזוהר הקדוש ובכתבי האריז"ל, כי אי אפשר להיטהר בשלימות ושיזכו לקבלת התורה, כי אם ע"י שממתינים וסופרים שבע שבתות. והעיקר להתחזק בכל אלו הימים שאינו זוכה עדיין לשלימות טהרתו שהוא בחינת קבלת התורה, להתחזק בהם בכל יום ויום ברצונות חזקים חדשים וכנ"ל, ויהיה חזק בזה מאד מאד בכל מה שיעבור עליו עד שיזכה ליום ישועתו שהוא בחינת טהרתו לגמרי שיוכל לאכול מן הקדשים, והבן היטב. וע"כ תלו חכמינו ז"ל זמן קריאת שמע משעה שהכהנים שנטמאו רשאיין לאכול תרומתן אחר הערב שמשן, שמרמז על כל זה שבכל יום ויום צריכין להמשיך על עצמו אמונת הרצון מחדש לגמרי, כי בכל יום ויום נעשין חדשות לגמרי, ובוה תלוי כל טהרתו וקדושתו כנ"ל, שכל זה הוא בחינת קריאת שמע, בחינת 'אשר אנכי מצוך היום' - בכל יום יהיו בעיניך כחדשים וכנ"ל.

(ליקוטי הלכות ה' / ברכת השחר הלכה ה' / אות מ"א)

הקב"ה מצמיח ישועות ולכן ימתין כאר"א ליום ישועתו

שבעת ימים לטהרתו וכבס בגדיו ורחץ בשרו במים חיים

וטהר (פר' מצורע ט"ו י"ג). צריך להאמין שבכל יום ויום נעשים חדשות לגמרי. ע"כ צריכין להתמתין ולהמתין עד יגיע יום ישועתו, כי השם יתברך מצמיח ישועות בכל יום כמו שאומרים בברכת קריאת שמע בכל יום, עושה חדשות וכו' מצמיח ישועות וכו', רק אע"כ צריכין להתמתין הרבה עד שתצמח ותתגלה ישועתו בשלימות.

טעם שצריכין הערב שמש אע"פ שטבל במקוה

וכל זה רמזה לנו התורה הקדושה בדיני טהרת הטמאים שרוב טהרתן תלוי בימים ובזמן כפי ערך טומאתן, כגון הטמאים ביותר כמו טמא מת וזב ומצורע צריכין להתמתין שבעה ימים וכו', וב"ק וכיוצא צריכין להתמתין יום אחד עד שיעריב שמשן ויתחיל יום שלאחריו, וכל זה הוא בחינת הנ"ל שבכל יום ויום נעשים חדשות לגמרי, ועל כן זה שנטמא ורוצה להיטהר צריך טבילה במקוה כדי להמשיך עליו קדושה וטהרה ממקוה העליונה שהוא המקוה של שבועות שהוא המקוה של שער החמשים, כמו שכתוב בכונות האריז"ל ומובא בהתורה וביום הבכורים (לקו"מ ח"א סימן נ"ו) ע"ש, כי משם נמשך הטהרה לכל הטובלים במקוה להטהר מטומאתן.

בכל יום נמשך ונתוסף ונתחדש בריאה קדושה וחדשה

ואחר שהתחיל להטהר ע"י המקוה הקדושה עדיין לא נגמר טהרתן בשלימות וצריכין להתמתין עד שיעריב שמשן של זה היום ויתחיל יום שלאחריו כמו שכתוב **ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים**, להורות שהמשכת הטהרה והקדושה תלויה בימים, שכל מה שבא ונתחדש יום אחר, נתוסף ונתחדש קדושה יתירה מלמעלה, כי רק בשביל זה השם יתברך מקיים עולמות מששת ימי בראשית עד הסוף, ובכל עת הוא בורא יום ולילה וכו', כי כל יום ויום של כל ימי העולם הוא בריאה חדשה ממש, כי יום הזה עדיין

לקט שיחות וסיפורים מצדיקים ומאנשי שלומינו אשר היארציית שלהם חל בימים הקרובים

הרב ר' נחמן מולטשינער זצ"ל - כ"ו ניסן

א) ר' נחמן מולטשינער נולד בשנת תקע"ד ונתייתם מאביו ואמו בהיותו עדיין בנ"ל צעיר. וכדרך יתום שכשאינו לו מי שישגיח עליו וילמוד עמו הרי הוא מתגדל באופן פשוט בלי חינוך ובלי לימוד, כן היה עם ר' נחמן, שהיה מסתובב ממקום למקום וכו'. ואף שהיה נתגדל אצל דודו ר' ראובן יוסף מהייסען שהיה מאנ"ש, אעפ"כ לא היה דבר שיוכל לקרבו אל הקדושה וכו'.

ב) מוהרנ"ת ז"ל בכל פעם בכואו בהייסען היה מתאכסן אצל ר' ראובן יוסף. פ"א היה מוהרנ"ת ז"ל בפורים בהייסען ונתאכסן אז אצל ר' ראובן יוסף, ועשו סעודה גדולה סעודת פורים וישבו אז שם כל אנ"ש מהייסען, ומוהרנ"ת ז"ל אמר לפניו דרוש ארוך מהתכלית הנצחי כדרכו וליהב את לבכם אליו ית' בהתעוררות והתחזקות נפלא. ולבסוף אמר בזה"ל, "די וועלט איז נישט, און מען קען זי נישט באקומען, תורה און תפלה איז יא, און מען קען דאס יא באקומען". ור' נחמן מולטשינער היה אז ג"כ מהמסובין וכששמע דיבורים אלו יוצאים מפי מוהרנ"ת ז"ל בלחבת אש נכנס בעומק לבו ונסכם בדעתו שהוא כבר ישאר עם מוהרנ"ת ז"ל תמיד. וכן היה, התחיל ללכת אחריו ולשמוע תורה ושיחות מפי.

ומוהרנ"ת ז"ל הרגילו ללמוד בנירסא משניות ואד"כ עין יעקב, וככה התחיל לשקוד בלימודים קלים חומש, משניות, עין יעקב, שולחן ערוך, ומאלו הלימודים שהיו בגדר "דברים קטנים" נעשה אד"כ לבסוף "גדול" בהפלגה. וכדלהלן יג-מז-יט-כז-כה. (אבניה ברזל מודר מוהרנ"ת סי' מא) ולימוד אותו איך לפרש שיחתו מיד להשם יתברך, עד שנעשה א' מגדולי תלמידיו.

ג) אד"כ סיבב השי"ת שיתחתן ר' נחמן מולטשינער ז"ל עם אחד הבעה"ב הדרים בכרסלב ונתאפשרה מוחשבתו ורצונו, כי היה קרוב אל מוהרנ"ת ז"ל בכל עת לשמשו ולקבל מאתו דברי אלקים חיים ושיחות מהתכלית. אך לא ארכו לו הימים שם כי זוגתו שבקה לו חיים ולקה אשה מטולטשין שהוא קרוב לכרסלב כשתי פרסאות.

ד) אעפ"כ היה שוקד מאד על דלתי מוהרנ"ת ז"ל, ודרכו היה שהיה נוסע שני פעמים בכל חודש אצל מוהרנ"ת ז"ל בכרסלב היינו שבת א' בביתו בטולטשין ושבת א' בבית מוהרנ"ת ז"ל בכרסלב עם קצת ימים קודם השבת וכן לאהריו, חוץ מהנסיעות שנסע עם מוהרנ"ת ז"ל במקומות רחוקים והנסיעה נתארכה מאוד.

ה) אשתו השניה היתה קודם משרתת ביתה של הצדקת אדיל בת רבי ז"ל, ובעת החופה טפחה על כתפה של הכלה ואמרה לה, "איך האב דיר גיגעבין איין ערליכער מאן".

ו) ומרוב שקידתו על דלתי מוהרנ"ת ז"ל והוא ז"ל האיר בו דיבוריו הקדושים זכה להגיע אל מדרגות רבות בעבודת השי"ת בתמימות ובפשיות גמור עד כאשר שאלו אנ"ש ממנו פ"א שישפר איזה מופתים מרבי"ז כפי ששמע ממוהרנ"ת ז"ל אמר, "מופתים, א' מופת בין איך". שעי' עצותיו של רבי ז"ל זכה להתנהך מההיפוך אל ההיפוך, זהו מופת גדול ואין לך מופת גדול מזה להפוך דעת בעל בחירה עד שתמיד ישתוקק ויכסוף אליו ית'.

ז) ובכל אנ"ש לא נמצא אחד שישמש כל כך את מוהרנ"ת ז"ל כמוהו, והוא אשר קיבל ממנו את כל הדיבורים מפה לפה המוכרחים להדיבורים בכתב, וגם את רוב הדיבורים שנדפסו בלקוטי הלכות זכה לשמוע אותם מפי קדשו של מוהרנ"ת ז"ל.

ח) ומרוב הרגשתו שזכה להרגיש בהם קיבל על עצמו להעתיק את כל חלקי הלקוטי הלכות שהיו ראויים לדפוס. כי מכתב יד מוהרנ"ת ז"ל היה קשה להדפיס כי כתבן במהירות כזו עד שע"פ רוב נדבכו האותיות זה לזה, וטרח ויגע בזה כמה שנים עד שזכה לסיימם, וזה היה אד"כ סיבה טובה שנדפס. (וכבר אמר מוהרנ"ת ז"ל היה רגיל לומר מאמר רבי ז"ל לאנ"ש על מוהרנ"ת ז"ל "ווען נישט ער וואלט פון מיר נישט געבליבן איין בלעטיל שמות", דהו סוכב גם על אביו, כי לולא הוא לא היה נדפס כלל).

ט) בעת שגמר העתקת כל הלקוטי הלכות, שאלו מוהרנ"ת ז"ל, האם היה לך איזה התנוצצות אלקות בהספר, וענה לו הן, והיה רגיל לספר שכמה פעמים מרוב הרגשת ההתנוצצות האלקות שזכה להרגיש באמצע ההעתקה מרוב אור היה מוכרח להניח את הקולמוס מתוך ידו ולפסוק לגמרי את הכתיבה.

י) ומסר נפשו מאוד לשקוד על דלתי מוהרנ"ת תמיד, והשליך נפשו מנגד להתחיל בהדפסת הלקוטי הלכות עוד בחיי מוהרנ"ת ז"ל, וע"כ מסר לו מוהרנ"ת ז"ל כל מצפוני לבו ונפלו לו ענינים כאלו אשר לא גילה לשום בריה. עד שפעם אמר מוהרנ"ת ז"ל בפני אחד מאנ"ש ר' אהרן ב"ר אברהם היים ז"ל מאומין, אני מכין את הכל עם העמ, ואח"כ יהיה יכולת גם לר' נחמן מולטשינער להנהיג את הגלגל, (רצה לומר את אנ"ש). ואמר בזה"ל, "איך גרייט צו אלדינג מיט דער פען, דער נאך וועט נחמן מולטשינער איך קענין פירען דאס רעדיל". ומוהרנ"ת ז"ל היה רגיל לנסוע על השבתות הקבועים שרבי ז"ל היה נוסע, דהיינו על שבת שירה לטראוויצע, ועל שבת נחמו בטשהרין, ועל עוד איזה שבת בחורף ור' נחמן מולטשינער היה לפעמים נוסע עמו, אבל לא בקביעות. בשנה האחרונה קודם הסתלקותו לקח עמו את ר' נחמן מולטשינער לכל הנסיעות ואמר לו בזה אני מראה לך את הדרך, ובשנה הכאה תדע כבר לבד. ואמר לו בזה"ל, דא ווייז איך דיר דעם וועג, איבער א יאהר וועסטו שוין אליין וויסען. ואחר הסתלקות מוהרנ"ת ז"ל היה ר' נחמן מולטשינער נוסע ג"כ אותם הנסיעות.

יא) בסוף ימיו של מוהרנ"ת ז"ל שאלו אנ"ש ממנו מי ימלא מקומו. ענה להם, "דער וואס טראגט בא מיר פעמיניצעס". וכן היה שהר' נחמן מולטשינער ז"ל שהוא היה משמשו בחייו ולא מש מתוך אהלו הוא מילא מקומו של מוהרנ"ת ז"ל, והיה דר באומין סמוך להקלויז והי' הגבאי והחזן, וגם היה משגיח על הנר תמיד שביער על ציונו הקדוש.

יב) פ"א בליל שבת קודש פ' בשלח (שנקרא שבת שירה) הלך ר' נחמן מולטשינער עם מוהרנ"ת ז"ל על שמחת בן זכר בבית איש אחד שהיה לו היכרות עם מוהרנ"ת ז"ל. והיה שם בבית הזן אחד, ומוהרנ"ת ז"ל ביקש ממנו לנגן לכבוד שמחת שבת. וזה החזן היה מצד המתנגדים וכדי להכעיס למוהרנ"ת ז"ל לא רצה בשום אופן לנגן. וענה מוהרנ"ת ז"ל לר' נחמן מולטשינער ז"ל, נגן אתה, (וינג דיא). והתחיל לנגן ושר את השירה בניעימה נפלאה לכל אוזן השומע, ומוהרנ"ת ז"ל אמר לו אד"כ, לא ידעתי כלל הלא יש ביכלתך לנגן. והחזן הנ"ל נתבייש אד"כ לפני כל העומדים שם. וסיפר הרב ממשלהרין ז"ל ששמע מאנשים הבקאים בר' נחמן מולטשינער ז"ל בימי בהרות, שבאמת לא היה לו כלל בתחילת ימיו קול נגינה נפלאה כזה. ומאו והלאה התחיל לנגן לפני מוהרנ"ת ז"ל בסעודת שבת וכדומה. ואעפ"כ לפני העמוד נתיירא מוהרנ"ת ז"ל להעמידו יען אשר ידע שכרוב תבערת לבבו והרגשו דבורי התפלה ובתוספת אימתא דציבורא יכול להגביה קולו עד שיהיה ניוזק ח"ו בהריאה (כמו שנודמן לפעמים בין החזנים). ואעפ"כ אחר פטירת מוהרנ"ת ז"ל נתעוררו אנ"ש להעמידו לפני העמוד בראש השנה ויום הכיפורים.

יג) ההתעוררות שעורר ר' נחמן מולטשינער ז"ל בתפלתו שהתפלל לפני העמוד זה אין לשער. ואנ"ש אמרו כשהיה מתפלל הרגישו איך נשמה (בלי גוף) עומדת ומתחננת לפניו ית'. והגביר ר' אבא ממשלהרין הוכיח פעם אחד להתנו אברהם ייבין אשר לא נסע לאומין על ראש השנה, ואמר לו, שאם לא היינו זוכים באומין רק לשמוע תפלת ר' נחמן שבמוסף ראש השנה ג"כ כדאי לנסוע. וכל אנשי אומין, אפילו המתנגדים, היו נבהלים ומשתוממים בשמעם את נגינתו ותפלתו.

יד) ובנו ר' אברהם ז"ל אמר פעם, אבי היה מנגן גדול והתאים המיילים עם הניגון.

טו) בתחילה היו אנ"ש יראים לשלוח אותו אל העמוד ברי"ה, כי עוד לא התפלל בשום פעם לפני העמוד, ולא ידעו איך יתפלל. וכשנכנס לגור בעיר ברסלב בשנת תר"ח הסכימו לשלוח אותו אל העמוד ביום הכיפורים. וכששמעו תפלתו בהשתפכות הנפש ובמתיקות כזה הסכימו שבשנה הבאה יתפלל כבר בראש השנה ג"כ לפני העמוד וכן היה.

טז) תפלתו היתה במתיקות עצום כעין שמוכא בלקר"מ ח"א סי' נ' מיין מתיקין. ואנ"ש אמרו עליו שהוא מתפלל עם הלקוטי הלכות היינו בפסקי התפלה הרגישו שהוא אומר אותם עם כל הדיבורים שיש עליהם בלקוטי הלכות.

מז) מוכא בספר אי"ן החיים סי' רמ"ז כי דרכו היה לבוא בעש"ק הראשון בבהמ"ד, ואמר שיר השירים בהתעוררות ובדיקות רב, וכשהגיע במיילים "משכני אהרין נרוצה" הי' חוזר בזה פעמים אין מספר בכיות עצומות מרוב הרגשת נועם זו אותו ית' שהרגיש! (המשך אי"ה בשבוע הבא)

זיו הדעת

יסודות בחסידות ברסלב
להסתכל על הטוב שבכל אחד

מה ה' פגם של תלמידי ר"ע

כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו בימי העומר על שלא נהגו כבוד זה בזה ולא היה ביניהם אהבה. כי בודאי היו צדיקים, אך הפגם שלהם היה שהלכו בתוקף מדת הדין והסתכל כל אחד בחבירו על הרע שלו, ולא הסתכלו על הטוב שבכל אחד, ועל ידי זה היה ביניהם שנאה. כי בכל אחד מישראל יש בחינת נקודה טובה מה שאין בחבירו. ועל כן תלמידי רבי עקיבא שפגמו בזה על כן מתו וכו'. ורבי שמעון בר יוחאי [שהיה מתלמידי רבי עקיבא אחר שמתו הארבעה ועשרים אלף תלמידים] היה התיקון שלהם על כן אמר, אנו בחביבותא תליא.

(ליקוטי הלכות חושן משפט הל' נזיקין הלכה ד' אות י"א)

לדון את כל אדם לכף זכות

דע כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפלו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על ידי זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת (תהלים ל"ז י'): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו" היינו שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכף זכות, ואע"פ שאתה רואה שהוא רשע גמור, אף על פי כן צריך אתה לחפש ולבקש ולמצא בו מעט טוב ששם אינו רשע וזהו ועוד מעט ואין רשע, שצריך אתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדיין, ששם אינו רשע, כי אל על פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדיין, כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו.

המוציא נקודה טובה אצל רשע יכול לגרום בזה שישוב בתשובה

ועל ידי זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על ידי זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על ידי זה, וזהו ועוד מעט ואין רשע, על ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על ידי זה והתבוננת על מקומו ומדרגתו, היינו כשתתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, כי על ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקודה טובה, ודנין אותו לכף זכות, על ידי זה מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות. וזהו והתבוננת על מקומו כנ"ל והבן.

(ליקוטי מהר"ן חלק א' סימן רפ"ב)

עבודה קשה היא ונגד הטבע לדון כל אחד לכף זכות

העבודה הקדושה הזו ללמד זכות על כל בר ישראל היא העבודה הכי קשה; כי טבע של אדם, שתמיד מוצא חסרונות אצל זולתו. ורבינו ז"ל הזהירנו מאוד מאוד על לימוד זכות, ואמר, שצריך לחפש ולבקש ולמצוא אצל כל אחד ואחד זכות, ואפילו אצל הכי גרוע (ליקוטי מהר"ן, חלק א', סימן רפ"ב). וכמו שדבר זה לא בא בניקל לאדם, כי טבע של אדם שרואה רק חוב אצל אחרים, ולכן צריך להשתדל לחפש זכות על כל בר ישראל בלי יוצא מן הכלל.

העושה רשעות וכ"ש מסית ומדיח אסור לדון לכף זכות

אבל מצד שני על הרשעות שלו, אסור ללמד זכות, כי צריך לדעת שרשעות נשאר רשעות, ובפרט מי שמסית ומדיח נגד הקב"ה. ועל זה אמר רבינו ז"ל (ספר המדות, אות מריבה, סימן פח) אין מלמד זכות על המסית. כי אדם שהוא רשע לעצמו, עדיין יש לו תקוה לתקן הכל, אבל כשהוא מסית ומדיח אחרים נגד הקב"ה, והוא חוטא ומחטיא את הרבים, עליו לא שייך שום לימוד זכות, כי אדרבא, עליו אמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה כא, סימן ד'): קשה המחטיאו יותר מההורגו, כי ההורגו הורגו רק בעולם הזה, והמחטיאו הורגו בעולם הזה ובעולם הבא, וע"כ לא שייך שום לימוד זכות על המסית.

לימוד עמוק הוא על מי ללמד זכות ועל מי אסור ללמד זכות

לימוד זכות על זולתו יש בזה לימוד גדול מאוד, עמוק עמוק מי ימצאו, וצריך להתגיע מאוד מאוד להגיע אל הלימוד העמוק הזה איך לדון את זולתו לכף זכות, ולא כמו שקלי העולם אומרים, שעל כל חוטא ופושע, מסית ומדיח, כופר בעיקר, צריכים ללמד זכות, ובפרט שתולין בוקי סריקי על הרה"ק מברדיטשוב זי"ע, שדרכו היתה ללמד זכות על כל בר ישראל, וחושבים שהיה מלמד זכות גם על מסיתים ומדיחים, וכאילו יש להם איזו תקוה. וזו טעות חמורה מאד מאד, כי אם חכמינו הקדושים אמרו על מסיתים ומדיחים שמורידים אותם ולא מעלין, לא שייך ללמד עליהם זכות כלל.

סיפורי הרה"ק מברדיטשוב איך שלמד זכות

בענין לימוד זכות, צריך לדעת איך ללמד זכות על כל בר ישראל, כי זו עבודה קשה מאד, וזו היתה עבודת הרה"ק מברדיטשוב זי"ע. וסיפר, שפעם אחת בערב יום הכיפורים פגע הרה"ק מברדיטשוב זי"ע ברשע אחד שהיה מלא חטאים ועוונות, ואמר לו: "תדע, שאני מקנא בך, כי אם אתה תחזור בתשובה עכשיו, יתהפכו כל עוונותיך לזכויות, ותהיה יותר גדול ממני". וכן מספרים עליו, שבכל יום כיפור היה מסתובב בשוק בין הגויים, וראה איך הם מתגוללים באשפות ובשכרות. והתחיל במליצת יושר על עם ישראל: "רבונו של עולם, אף שהיום הוא מועד לאכילה ולשתיה, לא תמצא יהודי אחד שכור ומתגולל באשפות".

אין מהפכים בזכות מסית ומדיח כלל

וכל זה נאמר בכלליות על בר ישראל, שבעוונותיו הרבים נפל למקום שנפל, והוא מלא חטאים ועוונות, ואינו יכול להתגבר על יצרו, בודאי צריך לדון אותו לכף זכות, ולהעלות אותו מכף חובה לכף זכות, אבל על מסית ומדיח אין שייך בכלל לימוד זכות, כי הוא חוטא ומחטיא את הרבים, ואין מהפכים בזכותו כלל; אשרי מי שתמיד מלמד זכות על נשמות ישראל, וידוע היטב איך ללמד עליהן זכות.

(תוך הנחל שיחות חלק י"א אות כות)

כל אדם עושים עמו כפי שהוא דן את חבירו

ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו (אבות פרק ג). שמעתי בשם הבעש"ט: כי קודם כל גזר דין שבעולם, ח"ו, מאספין כל העולם אם מסכימין להדין ההוא. ואף את האיש בעצמו שנגזר עליו הדין, ח"ו, שואלין אותו אם הוא מסכים, אזי נגמר הדין, חס ושלום. והענין, כי בודאי אם ישאלו לו בפירוש על עצמו, בודאי יכחיש ויאמר שאין הדין כן. אך מטעין אותו, ושואלין אותו על כיוצא בו, והוא פוסק הדין, ואזי נגמר הדין. וכענין שמצינו בדוד המלך, עליו השלום, בבוא אליו נתן הנביא וכו', וסיפר לו מעשה האורח (שמואל ב' י"ב) ענה ואמר: חי ה' וכו', ואת הכבשה וכו', אזי נפסק הדין על דוד כאשר יצא מפי. וזהו ונפרעין מן האדם מדעתו, כלומר ששואלין דעתו. ואע"כ הוא שלא מדעתו, כי אינו יודע שהדין הוא עליו:

והענין הוא עמוק מאד, איך שואלין כל אדם. כי בכל הדברים וספורים שאדם שומע, ימצא שם דברים גבוהים ורמים, וצריך ליזהר בזה מאד, לבלי לגמור הדין עד שישנה וישלש, כי הוא סכנת נפשות. והדברים עתיקים, כי יש בזה בענין ספורי דברים ענינים גבוהים.

(ליקוטי מהר"ן חלק א' סימן קי"ג)

איך לשמור עצמו מדינים וגזירות רעות

פירוש על התורה הנ"ל (לקו"מ ח"א ס' קי"ג) הנה רביז"ל מגלה לנו כאן סוד נורא ונפלא מאד, איך האדם יכול לשמור עצמו מכל מיני דינים וגזירות רעות, חס ושלום, כי הכל תלוי בפה של האדם, כי לפני שגוזרין איזו גזירה על האדם, שואלין את דעתו מה היה פוסק בדין כזה, ואין אומרים לו שהדין עליו בעצמו, רק שואלין אותו על איש אחר, ואחר שהוא פוסק הדין, הפסק הזה פוסקין עליו.

פי' המשנה ונפרעין וכו' מדעתו ושלא מדעתו

כגון שאחד מספר לו שאיש פלוני ופלוני עשה כך וכך, וכששומע נכנס בכעס גדול מאד, וצועק ואומר: על מעשה כזה מגיע לו מיתה, או שיחטכו לו הידים והרגלים וכו', ואינו יודע שבאותה שעה הוא פוסק את הדין על עצמו, רח"ל, כי גם הוא עשה פעם מעשה כזה, ועכשיו רוצין לדון אותו על זה, ולכן שואלין את דעתו, ונגמר הדבר על פיו, וזהו פירוש דברי המשנה הנ"ל: "ונפרעין מן האדם מדעתו", היינו שבבודאי שואלין את דעתו, מה הוא אומר על דין כזה, אבל אף על פי כן הוא "שלא מדעתו", כי אינו יודע שעכשיו הוא פוסק הדין על עצמו והבן.

הדן חבירו לכף זכות כן ילמדו עליו מן השמים

נמצא שצריך עצת האדם לשמור את עצמו תמיד מלפסוק דין על שום בריה שבעולם, ואדרבה, תמיד ידון את כל הבריות לכף זכות, וילמד עליהם איזה לימוד זכות והמלצה ישירה למה באו למה שבאו, ובדרך זו ילמדו גם עליו זכות בשמים, ויפטרו אותו מכל מיני גזירות רעות, חס ושלום, וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קכ"ז): הדין את הבריות לכף זכות, דנין

המשך בעמוד ד'

התבוננות

(פון ספר אשר בנחל, אידיש)

טאג אפאר פסקים מקרא, אפאר פסקים משניות, און אפאר דפים גמרא, און אפאר סימנים שולחן ערוך וכו', געדער איינער וויפיל ער קען מרבה זיין בשיעורי תורה, ווארום די תורה הקדושה דאס איז דעם בורא כל עולמים חכמה, און ווען א מענטש לערנט תורה גייט ער אריין אין דעם חכמה פון דעם אין סוף ברוך הוא, איבערדעם זיי נישט קיין בטלן, אז דו ווערסט מיד גיי לייג זיך שלאפן, אז דו ווערסט הינגעריג גיי עסק, נאר נישט אנברענגן די צייט מיט שטותים און הגלים, מען קען נישט מסביר זיין א מענטש וואס הייסט פארברענען די צייט, אז וואויל איז דעם מענטש וואס ער קוקט שטענדיג אויפן זייגער און ער זעהט ווי ס'גייט אנוועק א שעה נאך א שעה במשך דעם מעת לעת, און וואויל און וואויל איז דעם מענטש וואס ער כאפט ארויס יעדע שעה אפאר דיבורים צום בורא כל עולמים, ווארום נאר דאס וועט אים בלייבן, דער בורא כל עולמים זאל דיר העלפן דו זאלסט שטענדיג זיין רגיל קוקן אויפן זייגער, מען דערציילט נאך אז דער הייליגער רבי נתן ז"ל האט געהאט אויף יעדן וואנט א זייגער, כדאי ער זאל שטענדיג זעהן ווי ס'רוקט זיך די מינטן און די שעות וכו', און ער זאל אריינכאפן טוב אמתי ונצחי, און אינגערע לייט פלעגן זאגן אויף דעם א רמז 'אין לך אדם שאין לו שעה אויב מען האט נישט קיין זייגער קוקן יעדע שעה אנפילן מיט עפעס גוטס וכו' דער איז נישט קיין מענטש, עס זעהט אויס ווי א פשוטע זאך צו קוקן יעדע שעה מען זאל ארויסכאפן עפעס א גוטע זאך, אבער דער אמת'ן אריין ווער עס געוואוינט זיך צו, צו דעם האט אריכות ימים ושינים, ער האט א לאנגען טאג, און ער כאפט ארויס טוב אמתי ונצחי.

און ער האט מיט זיי גערעדט דעם הייליגן רבי'ס דיבורים, און זיי זענען זייער נמשך געווארן נאך אים, ביי זיי האבן אים ארויסבאגלייט פון שטאט און מיטגעגאנגען מיט אים, ער איז געזעצן אויפן וואגן און זיי זענען געגאנגען צופיס, און ער האט דעמאלט איבערגעחורט פאר זיי דעם הייליגן רבי'ס ווערטער ווי מען דארף מלמד זכות זיין אויף יעדן איד, און דורךדעם קען מען יעדן איינעם מחזיר למוטב זיין.

רבי נחמן טולטשינער ז"ל איז געזעצן דעמאלט לעבן אים, און שטילערהייט האט ער איבערגעחורט די דיבורים, האט זיך דער הייליגער רבי נתן ז"ל אויסגעדרייט צו אים, און אים א זאג געגעבן, נחמן דו מיינסט דאס איז אזוי גרינג? דאס איז די שווערסטע זאך דן זיין א צווייטן לפר זכות, ווארום ווען מיר וואלטן געקענט דן זיין יעדן איינעם לפר זכות וואלטן מיר שוין מחזיר געווען די גאנצע וועלט למוטב.

אויס נוצן די צייט ווי עס באדארף צו זיין

איבערדעם זאלסטו זעהן צו זיין שטענדיג פארנומען, נישט זיך ארוימדרייען ליידיג, עפעס זאלסטו טוהן, אדער לערנען אדער דאווענען אדער מקיים זיין מצוות, אדער קען מיט מענטשן מחזק זיין מענטשן ממילא וועסטו אליין נאכדעם האבן חיזוק.

זעה אכטינג צו געבן נישט אנברענגן די הייליגע צייט, א מענטש כאפט נישט דאס יעדע שעה און יעדע רגע שטארבט ער אפ וכו', ווארום א טאג וואס איז אנוועק וועט אים קיינמאל נישט צוריקקומען, וואויל איז דער מענטש וואס ער כאפט אריין יעדן

דאס גרויסקייט פון שמחה אום שבת קדש -
 הרה"ק רבי מנחם מענדל פון וויטעפסק זי"ע
 (נארציט א' אפר)

דער הייליגער רבי האט אונז אויסגעלערנט (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ז) דאס שבת דארף מען זיין נאר פרייליך נישט צו לאזן קיין עצבות צו זיך א מינוט.

מען דערציילט נאך פון הייליגן רבי מנחם מענדל פון וויטעפסק זי"ע אז ביי אים האט מען געזען במציאות, יעדן שבת איז געווען ביי אים א נייער שבת, אזוי ווי דער שבת איז נאך ביי אים קיינמאל נישט געווען, דאס איז דער ערשטער שבת וואס ער איז זוכה מקיים צו זיין, און עס איז דער לעצטער שבת וואס ער איז דא בזה העולם, ער איז געווען אויסטערליש פרייליך א גאנצן שבת, און ער האט זיך דערהאלטן מיט אלע פוחות, ביי ער האט זוכה געווען אז עס האט געלאכטן אויף אים דער לעבט פון שבת, און אזוי איז געווען יעדע וואך, דער שבת איז געווען א נייע שבת, און מען האט געשפירט אז דאס איז זיין לעצטער שבת. אזוי דארף זיך א איד פירן, נישט אראפפאלן פון קיין שום זאך, נאר מאכן שטענדיג א נייע התחלה און נאר זיין פרייליך, און דאס וועט אים ראטעווען פון אלעם שלעכטס.

דאס גרויסקייט פון דן זיין א חבר לפר זכות -
 הרה"ק רבי נחמן טולטשינער ז"ל (נארציט כ"ו ניסן)

עס ווערט דערציילט דאס דער הייליגער רבי נתן ז"ל איז אמאל געווען אין א שטאט וואס איז געווען זייער אסאך סטרעליסקער חסידים,

מיני עונשים קשים ומרים, חס ושלום.

המשך מעמוד ג'
 אותו לכף זכות, כי בזה שדן את הבריות לכף זכות, באותה עת הוא דן גם את עצמו לכף זכות, כי אולי שואלים אותו עכשיו איזה פסק דין על עצמו, ובה שפסק את הדין לצד זכות, ולא רצה להרשיע את אחרים, בזה באמת פסק על עצמו צד זכות, ופטר עצמו מן הדין ממש, ודו"ק.

יש בכח כל אחד להציל

את כל העולם מכל גזירות רעות

והנה רביז"ל מדקדק לומר בתורה הנ"ל, שלפני כל גזר דין מאספין כל העולם כולו, וגם את האיש בעצמו אם מסכים לדין ההוא, נמצא שכל אחד ואחד אחראי בשביל כל העולם כולו, כי אם הוא לא יסכים לגזר דין, אזי הדין מוכרח להתבטל, אם כן ראוי לאדם לזכור זאת תמיד, שיש בכוחו להציל את כל העולם כולו מכל מיני גזירות רעות, חס ושלום, ולדון את כולם לכף זכות תמיד; והשם יתברך ישמרינו ויצילנו מכל מיני גזירות קשות ורעות, וימשיך עלינו חסדים ורחמים תמיד, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

(תוך הנחל פר' תוריע מצורע מוצש"ק שנת תשנ"א)

כששומע מאיזה צרה יאמר תפלה כגון ה' ישמרנו וינצל מצרה כזו
 ועל כן האדם צריך להרגיל את עצמו תמיד לומר איזו תפילה או דיבור טוב כששומע מאיזה צרה או מחלה, חס ושלום, כגון שיאמר, ה' ישמרינו, או ה' יצילנו, וכיוצא בזה, ואף פעם לא ישתוק מלומר כן, ומכל שכן שלא יאמר שמגיע לו וכו', כי יכול להיות שבאותה עת הוא פוסק דבר כזה על עצמו, חס ושלום,

הגליון נתנדב לעילוי נשמת האברך החשוב הוגה בתורת ה', ענותן ושפל ברוך אהוב לשמים ולבריות, עסק הרבה בדברי רביז"ל ובהפצתו מוה"ר חיים בן ציון נטע ב"ר בן ציון גראס ע"ה נפטר כ"ט ניסן - תנצב"ה

אבל בזה שאומר: ה' ישמרינו ויצילנו, או רחמנא ליצילן וכיוצא בזה, הוא מגלה דעתו שאינו מסכים שיהיה הדין ההוא על שום בריה, ובה פוטר מעל עצמו כל

להשיג הגליון ולהערות: בבית מדרשינו: 287 Heyward St.

Sfas Hanachal 543 Bedford Ave. #235 Brooklyn N.Y. 11211 • ZIVHAHEICHOL@GMAIL.COM - או

הגליון נתנדב לזכות אשר זעליג בן אסתר וז' רבקה שידל בת שרה יעזור הש"ת שיוכו לרב נחת מכל צאצאיהם ויהיה ביתם מלא מכל טוב